

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 380/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovak Telekom, a.s.**, Bajkalská 28, Bratislava, IČO 35 763 469, zastúpenej AKKB, spol. s r. o., Štefánikova 18, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Malacky sp. zn. 29CbVO/16/2020 z 21. januára 2023, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7CobVO/1/2023 z 20. septembra 2023 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/8/2024 z 30. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2025 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými uzneseniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu tak, ako sú označené v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej 2 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 29CbVO/16/2020 vo veci určenia neplatnosti zmluvy podľa § 180 zákona č. 343/2015 Z. z.

o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. marca 2022 (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) a iniciovanom žalobcom [Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“)]. Žalobou bola napadnutá platnosť Dodatku č. 16 k Zmluve o individuálnom riešení dátovej komunikácie prostredníctvom verejných elektronických komunikačných služieb MPLS VPN a Virtual Voice net z 31. januára 2016 uzatvoreného 13. septembra 2019 medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (žalovaný 1) a sťažovateľkou. Z dôvodu späťvzatia bolo konanie vo veci žaloby napadnutým uznesením okresného súdu zastavené a žalovaným 1 a 2 nebol priznaný nárok na náhradu trov konania s poukazom na § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

3. Napadnutým uznesením krajského súdu bol potvrdený odvolaním napadnutý výrok rozhodnutia súdu prevej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

4. Dovolanie, ktorého prípustnosť sťažovateľka vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, dôvodiac nedostatočným odôvodnením a nerešpektovaním princípu rovnosti sporových strán, bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka brojí proti výkladu, ktorého nosným argumentom v prospech nepriznania nároku na náhradu trov konania je zákonná povinnosť štátneho orgánu iniciovať, ako aj ukončiť spor. Takýmto spôsobom sa však zvýhodňuje štátny orgán. Sťažovateľka dôvodí, že zavinenie zastavenia konania je potrebné pričítať žalobcovi.

6. Keďže sťažovateľka už vynaložila náklady v súvislosti s vedením konania, na ktoré ani neexistoval právny dôvod, je vrcholne nespravodlivé nepriznať jej náhradu trov konania.

7. Sťažovateľka namieta, že v skutočnosti žaloba ani nemala byť podaná, keďže kontraktácia plnení na zabezpečenie prevádzkovania predmetnej siete spadá pod výnimku z uplatňovania režimu verejného obstarávania podľa zákona o verejnom obstarávaní.

8. Za neudržateľný považuje názor dovolacieho súdu o tom, že v prerušenom konaní možno účinne zobrať žalobu späť.

9. Najvyšší súd podľa sťažovateľky len nekriticky prevzal nedostatky zistenia skutkového stavu a právneho posúdenia súdmi nižších inštancií. Porušil tým základné zásady riadneho súdneho konania, zásadu kontradiktórnosti a zásadu rovnosti zbraní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka ústavnej neudržateľnosti odôvodnení súdnych rozhodnutí týkajúcich sa nepriznania náhrady trov konania vedúca k porušeniu princípu spravodlivosti.

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť na neverejnom zasadnutí senátu predbežne prerokoval, skúmal pritom prípadnú existenciu dôvodov na jej odmietnutie v súlade s § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, listinou, dodatkovým protokolom a dohovorom napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu:

12. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity, ktorý sa uplatňuje v konaní o ústavnej sťažnosti je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie okresného súdu bolo v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku preskúmané v rámci odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 7CobVO/1/2023, pričom napadnuté uznesenie krajského súdu bolo preskúmané v rámci dovolacieho konania, ktorého výsledkom bolo vydanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu preskúmať.

14. Vzhľadom na už uvádzané ústavný súd relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, listinou, dodatkovým protokolom a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

15. Pri uplatňovaní svojej právomoci pri preskúmaní rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd už stabilne poukazuje na skutočnosť, že predmetom jeho kontroly sú skutkové a právne závery všeobecných súdov, len ak by tieto boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

16. Ústavný súd sa tak zamerá v zmysle už prezentovaných záverov pri posúdení prednostne namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatňovala v podanom dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o aplikácii § 257 CSP (súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa), vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter, a to s ohľadom na predmet prieskumu, ktorým je rozhodnutie o dovolaní podanom podľa § 420 písm. f) CSP (vada zmätočnosti pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu).

17. Dovolací súd preskúmal dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré tvoria z pohľadu predmetu konania jeden celok, pričom dospel k záveru, že súdy skúmali dôvodnosť aplikácie § 257 CSP, zdôrazňujúc zo zákona

vyplývajúcu povinnosť žalobcu zobrať žalobu podanú do 30. marca 2022 späť prioritne z dôvodu, že neplní svoj účel. Na podporu svojho záveru poukázali aj na postup sťažovateľky, ktorá sa zastavenia konania podľa príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní domáhala.

18. Sťažovateľka napáda prednostne argumentáciu, ktorou súdy poukázali na zo zákona vyplývajúce povinnosti ÚVO podať návrh o určenie neplatnosti zmluvy (§ 180 zákona o verejnom obstarávaní v znení účinnom do 30. marca 2022) a zobrať ho späť, ak vzhľadom na povahu zmluvného plnenia prevažuje všeobecný záujem na pokračovaní v plnení zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody alebo podaný návrh neplní svoj účel (§ 187h ods. 13 zákona o verejnom obstarávaní v znení účinnom od 31. marca 2022). V tejto súvislosti namieta, že takéto odôvodnenie zvyhodňuje ÚVO, ktorý je štátnym orgánom, a teda zastupuje štát.

19. Ústavný súd v tejto súvislosti na podporu nedôvodnosti argumentácie sťažovateľky uvádza, že ÚVO je ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie a plní predovšetkým úlohy súvisiace s vykonávaním dohľadu nad verejným obstarávaním, a to vo všeobecnom záujme ochrany hospodárskej súťaže. Vo veci konajúcimi súdmi identifikovaná zákonná povinnosť však neumožňuje ÚVO žiadnu mieru diskrecie v zmysle voľného rozhodovania návrh podať alebo ho vziať späť. Pokiaľ sú naplnené zákonom dané podmienky (zistenie rozporu postupu pri uzatvorení zmluvy so zákonom o verejnom obstarávaní, resp. prevaha všeobecného záujmu alebo neplnenie účelu návrhu), ÚVO má povinnosť zákonom ustanoveným spôsobom postupovať. Okrem toho ÚVO nevystupuje v takomto konaní v pozícii mocenského orgánu rozhodujúceho o právnom postavení účastníka verejného obstarávania (v konkrétnych okolnostiach veci nerozhoduje o právnom postavení sťažovateľky), ale je orgánom štátnej správy, ktorému zákon zveril vecnú legitimitáciu na iniciovanie konania o určenie neplatnosti zmluvy a ktorý v konaní vystupuje výlučne ako procesná strana v rovnocennom postavení s protistranou, pričom o predmete konania rozhoduje všeobecný súd. Z uvedeného dôvodu je námietka sťažovateľky o zvyhodňovaní ÚVO, ktorá mala svedčiť v prospech záveru o porušení základného práva na rovnosť účastníkov v konaní, nedôvodná.

20. Ani námietka sťažovateľky obsiahnutá v podstatnom v bode 7 tohto uznesenia atakujúca vecné, resp. meritórne posúdenie nie je dôvodná. K meritu veci mohol zaujať konečné stanovisko len vo veci návrhu konajúci súd pri vecnom posúdení návrhu, nie však v rámci rozhodovania o späťvzatií či o nároku na náhradu trov konania pri späťvzatií. Za týchto okolností je námietka o tom, že na vec sťažovateľky sa neuplatňuje režim verejného obstarávania, len subjektívnym názorom sťažovateľky bez reálnej možnosti vplyvu na záver o tom, či v konkrétnych okolnostiach veci boli naplnené podmienky na aplikáciu § 257 CSP pre existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

21. Vzhľadom na už uvedené je záver dovolacieho súdu o tom, že napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu spĺňajú kritériá kladené na odôvodnenie súdnych rozhodnutí, ústavne udržateľný. Z citovaných napadnutých rozhodnutí vyplýva subsumovanie takých procesných okolností pod dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré aplikáciu § 257 CSP na prerokovaný prípad umožňujú, pričom procesný postup v prospech takejto aplikácie je jasne a zrozumiteľne vysvetlený a je zároveň výsledkom náležitého posúdenia konkrétnych okolností veci. Ústavne udržateľný je preto aj záver dovolacieho súdu o tom, že nepriznanie

náhrady trov sťažovateľke sa neprejavilo ako neprimeraná tvrdosť s nepriaznivým až likvidačným dopadom na jej majetkovú sféru.

22. Za nedôvodnú považuje ústavný súd aj námietku sťažovateľky o tom, že v konaní prerušenom podľa § 163 CSP nemožno zobrať návrh účinne späť s následkom zastavenia konania. Dovolací súd sa s námietkou ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal v bode 34 napadnutého uznesenia, keď zdôraznil, že aj počas konania prerušeného podľa § 163 CSP na základe zhodného návrhu strán je žalobcovi (tzv. *dominus litis*) zachované právo prejavit' vôľu v konaní nepokračovať vôbec, a to podaním späťvzatia návrhu, pričom v takomto prípade je zachované aj právo žalovaného vyjadriť sa, či so späťvzatím súhlasí alebo z vážnych dôvodov nie. Je to tak z dôvodu, že žalobcovi aj počas prerušeného konania patrí dispozičné oprávnenie svojím procesným úkonom ovplyvniť priebeh a smerovanie ním iniciovaného súdneho konania vrátane jeho ukončenia. Ani po uplynutí doby prerušenia by z dôvodu späťvzatia návrhu konanie pokračovať nemohlo. Pokiaľ preto súd prvej inštancie rozhodol o zastavení konania z dôvodu, ktorý nastal skôr ako došlo k uplynutiu času prerušenia konania, konal v súlade s vôľou procesných strán.

23. Okrem už uvedeného sa už zmieňovaná argumentácia sťažovateľky atakujúca procesný postup súdu prvej inštancie javí aj ako neprípustná. V konkrétnych okolnostiach veci totiž sťažovateľka počas konania pred súdom prvej inštancie nevzniesla námietku nesúhlasu so späťvzatím návrhu. Výrok o zastavení konania z dôvodu späťvzatia dokonca odvolaním ani nenapadla, pričom argumentáciu o nemožnosti vykonať úkon späťvzatia návrhu počas prerušeného konania prezentovala (výlučne) až v odvolacom konaní v súvislosti s náhradou trov konania. Aj z uvedeného dôvodu preto námietka neobstojí.

24. Na podklade už citovaných predbežných záverov ústavný súd rezultuje, že najvyšší súd poskytol sťažovateľke v súvislosti s namietaným porušením práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie ochranu v medziach zákona, ktorý základné právo na súdnu ochranu vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy), pričom tieto medze rešpektoval, a preto mu z ústavnoprávneho hľadiska nemožno pri posúdení vady zmätočnosti pre nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu pri aplikácii § 257 CSP nič vytknúť. Ústavný súd, vychádzajúc z relevantnej časti obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, preto nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

25. Záver dovolacieho súdu k neprípustnosti dovolania z dôvodu existencie vady zmätočnosti, ktorý je podľa názoru ústavného súdu odôvodnený ústavne udržateľným spôsobom, zároveň z dôvodu vecnej previazanosti argumentácie vylučuje možnosť vyslovenia porušenia majetkových práv sťažovateľky (základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku) podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu